

SALA MORAGUES. GRATUÏT. AFORAMENT LIMITAT.

Les conferències que no siguin en català o castellà tindran traducció simultània.

El Born CCM es reserva el dret d'anul·lar una activitat. Així mateix, es reserva el dret a modificar aquest programa per causes de força major.

Equipament accessible per a persones amb mobilitat reduïda. Recursos i serveis de suport per a l'accés a la informació i als continguts d'El Born CCM per a persones amb discapacitat auditiva i visual.

EL BORN CENTRE DE CULTURA I MEMÒRIA

Plaça Comercial, 12
08003 Barcelona
T 93 256 68 51

barcelona.cat/elbornculturaimemoria

facebook.com/EIBornCCM
twitter.com/EIBornCCM
instagram.com/EIBornCCM

DIJOUS 26 D'OCTUBRE. 19-21 H

LA REVOLUCIÓ, AVUI

La revolució no és una cosa del passat sinó d'un present marcat pels estralls de la crisi econòmica, l'augment de les desigualtats socials, la pèrdua de capacitat de decidir. En aquest sentit, ens ha semblat oportú començar amb la pregunta i, ben segur, múltiples respostes al voltant si, cent anys després, la Revolució d'Octubre continua interpel·lant als revolucionaris d'avui.

Esther Vivas (Sabadell, 1975) és periodista i sociòloga. L'any 2013 participà en el Procés Constituent a Catalunya i publicà el llibre *Conversa entre Teresa Forcades i Esther Vivas. Sense por*.

Odei Etxearte (Santa Coloma de Gramanet, 1982) és periodista, redactora política d'*El Punt Avui* i analista política en diversos mitjans de ràdio i televisió. Autora del llibre *De suburbi a ciutat. El Pla Popular de Santa Coloma de Gramanet*.

Guillem Martínez (Cerdanyola del Vallès, 1965) és periodista, guionista i escriptor. Va coordinar el llibre *Cultura de la Transició* (2012) i és autor de la *Gran Il·lusió: Mito y realidad del proceso indepe* (2016).

Roger Palà (Barcelona, 1978) és periodista i coordinador, des del 2014, de *Crític* especialitzat en periodisme d'investigació i anàlisi crítica de la realitat social i política catalana.

AMB Paola Lo Cascio (Roma, 1975), és llicenciada en Ciències Polítiques i Doctora en Història Contemporània. Actualment és professora del Departament d'Història i Arqueologia de la Universitat de Barcelona.

DIJOUS 2 DE NOVEMBRE. 19-21 H

EL SEGLE DE LA REVOLUCIÓ

La revolució russa ha marcat profundament la història del segle XX. Per uns ha estat l'esperança del canvi social i, malgrat no compartir la manca de llibertats, defensada com un referent d'igualtat. Per d'altres, ha estat una por que calia combatre arreu, sobretot en el propi país, i de qualsevol manera encara que el preu fos la renúncia a les llibertats. Tot plegat, un recorregut pel paradís i l'infern de la mà del mestre d'historiadors Josep Fontana.

Josep Fontana i Lázaro (Barcelona, 1931) és una biblioteca ambulante en la triple dimensió de lector, escriptor i editor. L'historiador català viu més influent en la historiografia espanyola, deixeble de Jaume Vicens i Vives i de Pierre Vilar, ha passat en aquesta darrera època del segle XIX al segle XX i XXI, de la història econòmica a la història política i del manual acadèmic al relat d'alta divulgació. En el seu darrer llibre, *El siglo de la Revolución. Una historia del mundo desde 1914*, considera que la por a la revolució soviètica ha estat el factor que ha condicionat els avatars d'aquest darrer segle.

AMB Andreu Mayayo, catedràtic d'Història Contemporània i Director del Centre d'Estudis Històrics Internacionals - Pavelló de la República de la UB.

DIMECRES 8 DE NOVEMBRE. 19-21 H

L'AFER ZHIVAGO UNA HISTÒRIA EDITORIAL DE LA GUERRA FREDA

Més enllà de la qualitat de *Doctor Jivago*, per la qual Boris Pasternack seria guardonat amb el Premi Nobel de literatura, les vicissituds de la seva publicació per l'editorial Feltrinelli l'any 1957 i la primera edició en rus per la CIA, l'any següent, constitueixen per si soles unes històries fascinants de la Guerra Freda tal com a reconstruït en un parell de llibres recents Paolo Mancosu, el qual estarà acompanyat pel fill de l'editor i plegats projectaran i comentaran documents inèdits i desclassificats de fa poc.

Carlo Feltrinelli (1962) és president del Grup Feltrinelli. A més a més de l'editorial Giangiacomo Feltrinelli, fundada pel seu pare l'any 1955, el grup aplega una xarxa de 119 llibreries i la Fondazione Feltrinelli, un dels centres europeus més importants de documentació en l'àmbit de la història i de les ciències polítiques i econòmiques. L'any 1999 va publicar la biografia del seu pare, *Senior Service*, mereixedora, entre d'altres, del Premi Pasternak (2005) i un dels llibres més fascinants sobre l'editor de *Doctor Zhivago* i el militant comunista que va passar a la clandestinitat.

Paolo Mancosu és professor de filosofia de la Universitat de Stanford (Califòrnia) i un apassionat de la vida i l'obra del Premi Nobel de literatura Boris Pasternak, del qual ha publicat dos llibres *Inside the Zhivago Storm* (2013) i *Zhivago's Secret Journey* (2016), sobre el rerefons de la publicació de l'obra mestra de Pasternak en plena Guerra Freda i el paper que va jugar la CIA a partir de la nova documentació aportada d'arxius públics i privats.

AMB Jorge Herralde, editor de prestigi, fundador i director de l'editorial Anagrama des de l'any 1969 fins el 2016, que la va deixar a mans del Grup Feltrinelli.

DIJOUS 16 DE NOVEMBRE. 19-21 H

EL FILL ROIG DE LA MILITÀNCIA

La conversió de la política en una religió és una de les principals aportacions de la III Internacional. Els partits comunistes van esdevenir una església (amb el Kremlin com a Vaticà) i els seus militants sacerdots i croats de la bona nova amb una fe absoluta i una passió sense aturador. Luciana Castellina i Eulàlia Vintró són dues dones excepcionals, amb una llarga història de militància i una tasca política envejable en les institucions democràtiques, des del Parlament Europeu a l'Ajuntament de Barcelona.

Luciana Castellina (Roma, 1929) és una periodista, europeista de pedra picada (eurodiputada del 1984 al 1999), amant del cinema i de llarga militància comunista al PC i a l'esquerra del PCI. L'any 1947 ingressa a la joventut comunista i, després d'acabar la carrera de Dret, es professionalitza en l'activitat política i participarà, a partir del 1963, en la Comissió de la Dona del PCI. L'any 1970 serà expulsada del partit amb el nucli fundador d'Il Manifesto i serà elegida diputada en les llistes de Democrazia Proletaria (1976-1983). L'any 1984 reingressa al PCI. Contraria a la dissolució del PCI, farà costat a Rifondazione Comunista. En l'actualitat forma part de la presidència nacional de Sinistra, Ecologia, Libertà, liderada per Nicchi Vendola.

AMB Eulàlia Vintró, ha estat una dirigent de llarga trajectòria política i representativitat institucional del PSUC i d'ICV.

DIJOUS 23 DE NOVEMBRE. 19-21 H

LA REVOLUCIÓ QUE VA ARRIVAR EL DIA DESPRÉS DE LA SEVA ARRIVADA

La Revolució ho capgirarà tot i donarà embranzida els nous corrents artístics i culturals des de les arts plàstiques a la literatura passant pel constructivisme en l'arquitectura i el cartellisme amb l'ús del fotomuntatge. No tan sols s'havia de destruir la forma com ho feia el cubisme sinó apostar, en benefici de l'essència i de la supremacia del sentiment pur, pel moviment elèctric i geomètric infinit i el color. Amb un títol inspirat en Kafka, Hito Steryerl s'interroga sobre l'art i la revolució a través de les imatges.

Hito Steyerl (Munich, 1966) és doctora en filosofia per l'Acadèmia de Belles Arts de Viena i deixeble de Harum Farocki, el cineasta rebel del Nou Cinema Alemany i més proper a l'obra de Jean Luc Godard. Professora de New Art Media en la Universitat de les Arts de Berlín, ha esdevingut una de les cineastes més provocatives i més influents en el camp del videoart. La seva obra és plena de contingut social i polític, a més a més, de qüestionar els aspectes formals de la imatge i la seva producció. Els seus principals temes d'interès són els mitjans, la tecnologia i la circulació (i vigilància) global d'imatges, la violència social i el multiculturalisme.

AMB Carles Guerra, doctor en Belles Arts, crític d'art, professor i investigador en el camp de la producció visual, des de l'any 2015 dirigeix la Fundació Antoni Tàpies.

DIJOUS 30 DE NOVEMBRE. 19-21 H

LA IMPLOSIÓ DE L'URSS

El Nadal de 1991 l'URSS va passar a la història. El projecte reformista de Mikhaïl Gorbtxov, conegut com la *Perestroika*, va fracassar davant el secessionisme, l'avenç sense aturador de l'economia de mercat i el rebuig dels conservadors del PCUS, que al cap i la fi van accelerar el procés de desintegració amb un cop d'estat fallit. El corresponal de *La Vanguardia* Rafael Poch en va fer la crònica de la Rússia post soviètica durant més de vint anys i ens ho va explicar en un llibre esplèndid.

Rafael Poch-de-Feliu (1956) és llicenciat en història contemporània, periodista i corresponal de *La Vanguardia*. Ha estat corresponal a Moscou (1988-2002), Beijing (2002-2008), Berlín (2008-2014) i París (des del 2014). De la seva experiència russa com a testimoni directe, durant gairebé un quart de segle, de la implosió de l'URSS i la seva capacitat analítica reconeguda, sorgí el llibre *La gran transició: Rússia 1985-2002* (2003), considerat per la crítica com la millor guia per seguir el saqueig, sense manies, de la propietat pública i l'emergència d'un capitalisme autoritari.

AMB Antoni Segura, catedràtic d'Història Contemporània de la UB i president del Centre d'Estudis i Documentació Internacionals a Barcelona (CIDOB).

CENTENARI DE LA REVOLUCIÓ RUSSA

Del passat destruïm misèries, pregona *La Internacional*. I rebla: no hem estat res i ho serem tot. Fa cent anys els versos de l'himne dels treballadors van prendre vida i a Rússia va esclatar la Revolució Social, socialista. I tot es va capgirar.

El cicle de conferències programat intenta aproximar-nos al fenomen que va marcar, en paraules d'Eric Hobsbawm, el curt segle XX des de l'àmbit de la història, de la literatura, de la militància política i del periodisme.

El mite del sovièticisme s'estendrà arreu del món esperonant l'anhel revolucionari i determinant les polítiques, repressives i reformistes, del món capitalista.

La memòria de la Revolució impregnarà la literatura i en serà protagonista, com en el cas del Doctor Zhivago, de la Guerra Freda. Més enllà de l'URSS, la militància política dels comunistes esdevindrà un dels factors més importants en la lluita per la llibertat i la igualtat del segle XX.

I no podia faltar una mirada de la Rússia postsoviètica.

LA REVOLUCIÓ

QUE VA

1917-1918

TRASBALSAR

EL MÓN

---

26 d'octubre

LA REVOLUCIÓ, AVUI

Esther Vivas / Odei Etxearte / Guillem Martínez
Roger Palà / amb Paola Lo Cascio

---

2 de novembre

EL SEGLE DE LA REVOLUCIÓ

Josep Fontana
amb Andreu Mayayo

---

8 de novembre

L'AFER ZHIVAGO

UNA HISTÒRIA EDITORIAL DE LA GUERRA FREDA

Carlo Feltrinelli / Paolo Mancosu amb Jorge Herralde

---

16 de novembre

EL FILL ROIG DE LA MILITÀNCIA

Luciana Castellina
amb Eulàlia Vintró

---

23 de novembre

LA REVOLUCIÓ

QUE VA ARRIVAR EL DIA DESPRÉS DE LA SEVA ARRIVADA

Hito Steyerl amb Carles Guerra

---

30 de novembre

LA IMPLOSIÓ DE L'URSS

Rafael Poch-de-Feliu
amb Antoni Segura
